

„Z Bogom, dragi moj prijatelj!“ sem mu izlita, to mlado lice, ki se mi je tako prikupilo. In ko sem ga gledal in gledal, sem spoznal v njem samega sebe, svojo mladost, svojo srečo!

Krona stvarstva.

Šel na holm se izprehajati,
S tičjim petjem se naslajat,
Gledat vigredi procvit
sel je Stebor, mož čestit . . .

Hvala ti, pomlad zelena,
Vsa cvetoča, vsa brstena!
Za današnji krasni dan
Vsak ti hvalo je dolžan.

To je Stebor dobre volje,
Čuj, kako živo mu polje
V prsih oživela kri,
Lice, glej, kako rudi!

Hvala, cvetke ve vonjive,
Cvetke žive, ljubeznive,
Da tako duhtite mu,
Da tako godite mu!

Hvala, sapice, ki lahko
Tod šumljate, toli mehko,
Čelo njemu božate,
Z vonjem ga obkrožate!

In ti, zrak prozorni, zdravi,
Ki se širiš v tej višavi,
Ti šele goditi znaš:
Prsi vrlo mu krepčaš! . . .

Vse je, vse je prebujeno,
Lepo, jasno, pomlajeno,
Vse tu diha, vse živi,
Vse tu cvete, vse brsti.

Stebor gleda v mladoletje,
V to zelenje in v to cvetje,
Lepa vigred mu godi,
Pa tako de, govori:

„Aj, milina je spomladi
Setati se po livadi,
Prerajeni zreti svet,
Njega zelen, njega cvet.“

Vse je vstalo, vse pognalo,
Kar poprej je v zimi spalo.
Krasna je prišla pomlad,
Ki nam polno nosi nad.

Bujno spet poganja njiva,
Z njivo greda, vrt in griva,
Gaj in travnik spet duhtí,
Potrok s šumom spet šumi.

Krasna je zares narava;
Nam pa ta ostane slava:
Krasna krona vseh stvari
To je človek, to smo mi!“

In ponosno mož čestiti
Po narodi zre brstiti
In še enkrat ponovi:
„Človek krona vseh stvari!“

Ko pa slovo to ponavlja,
Kdo se tam iz laza jaylja?
Stebor sluša, gleda v laz,
Pa se zresni mu obraz.

Ti si tica lahkoživka,
Ti poredna nagajivka!
Kaj ti Steborju žgoliš,
Da veselje mu kališ?

Slišal sem jo, ko je pela,
Steborju tako je dela:
„Človek, ne ponašaj se,
Prej še nekaj vprašaj se!“

Vse je vstalo, vse pognalo,
Kar poprej je v zimi spalo:
Ši-li vstal pa tudi ti,
Človek, krona vseh stvari?

Si-li vstal že ti iz zlobe
In iz npravstvene trohnobe?
Si-li vzbudil se iz zmot?
Si-li vstal že iz grehot?

Spet poganja bujna njiva,
Z njivo greda, vrt in griva —
Li pognal si tudi ti
Lepih čednostij kali?

Gaj in travnik spet vonjavo
Razprostirata v daljavo —
Ali ti, kako živiš,
Ali s čednostmi duhtiš?

S ‚krono stvarstva‘ se ponašaš,
Pa res stvarstvo v vsem prekašaš?
To le ti poprašaj se,
Prej pa ne ponašaj se!“

M. Prelesnik.

Fra Angelico.

(Spisal profesor *dr. Anton Medved.*)

Slovensko občinstvo, ki čita „Dom in svet“, se še morebiti spominja mojega spisa, ki sem ga v le-tem listu objavil leta 1894. z naslovom: „Rim, središče lepih umetnostij.“ V razpravi se omenja tudi ime: Fra Angelico, po naše: brat Angelik. Njegovo življenje in delovanje je bilo tam čisto kratko opisano v nekaterih skromnih vrsticah.

Velik umetnik je bil, slaven slikar XV. veka — Fra Angelico. Imenujejo ga celó očeta novejšega slikarstva; začetnik je novodobne umetnosti. Od njega so se učili vsi sloveči, nedosežni mojstri zlate dobe lepih umetnostij; njegov učenec je bil preslavni Rafael; Michelangelo ga je posnemal; na njega so kot na vzor zrl in še zró najboljše kiparji in slikarji. Njegova dela so blesteče solnce, čegar žarki odsevajo iz premnogh umetnostnih del.

A slaviti ga moramo še v drugem oziru. Fra Angelico je tako ljubka oseba, da ga strmé občuduje vsakdo, ki ga pozna; toda ne samo občuduje, temveč i ljubiti ga mora. Ako v duhu gledam dolgo vrsto zaslužnih mož, bodisi vojskovodij, junakov, bodisi umetnikov in literatov, ne vem, kje bi našel tako prikupljivo prikazen, kakor je on. Zato so ga zvali sovrstniki: Angelika, angelskega brata, v samostanu so mu celó pridejali priimek: il beato, blaženi, sveti brat! Ljubeznivost njegove osebe je umrla,

a nebeška miloba in rajska ljubeznivost njegovih del še živi; na njih se naslajamo lahko še dandanes. Ona so neminljiva, nesmrtna. V njih se zrcali njegovo plemenito bitje, njegov vzvišeni duh, njegova čudapolna umetniška moč. Z našim dičnim pesnikom smelo rečemo, oziraje se na njegova dela:

Kot solnce se žari nevgasno
In svet oživlja z visočin,
Svit tvojih del bo sijal jasno
In nam pomlajal tvoj spomin.

Ni-li umestno, da „Dom in svet“ natančneje seznaní slovensko občinstvo s tem orjakom na polju lepih umetnostij? Saj ima ravno „Dom in svet“ prelepo nalogo, med Slovenci širiti umetnosti, blažiti umetnostni vkus med narodom in ga poučevati s podobami in z vspodbudnimi spisi.

A ne poznam snovi, s katero bi občinstvo v umetnostnem oziru natančneje mogel poučevati in globlje zanimati, kakor s poljudnim življenjepisom blaženega Fra Angelica. Nepristranska ocena njegovih toli odličnih del utegne vrhu tega vzbuditi veselje za lepe umetnosti. Kdor pozna življenje, izobrazbo in napredek umetnikov, ga umeje, vtopi se v njegovo delovanje, misli in čuti ž njim, ta postane tako rekoč sam umetnik. In če se take študije med ljudstvom širijo, se-li s tem ne povzdigne narodna olika, se-li ne vplemeniti narodni čut? Da, duh se mu